

Najważniejsza osoba w wyborach.

Jak wybrać nowego Szefa Krajowego Biura Wyborczego?

Na początku marca 2025 r., w trakcie prezydenckiej kampanii wyborczej, kończy się kadencja Szefowej Krajowego Biura Wyborczego, minister Magdaleny Pietrzak.

Znajdujemy się w krytycznym momencie dla polskich wyborów. Rozwój technologiczny i kontekst geopolityczny wymagają poświęcenia większej uwagi regulacjom i stosowaniu prawa wyborczego, w szczególności w zakresie finansowania kampanii. Istnieje realne ryzyko zewnętrznej ingerencji w przebieg i bezpieczeństwo wyborów, a rosnąca polaryzacja polityczna w Polsce oraz wprowadzone w ostatnich latach nowelizacje Kodeksu wyborczego podważają zaufanie społeczne do administracji wyborczej, w tym do najwyższego organu wyborczego, jakim jest Państwowa Komisja Wyborcza.

Szef KBW jest od strony organizacyjnej i finansowej najistotniejszą osobą w procesie wyborczym. To KBW, a nie PKW dysponuje budżetem na organizację wyborów. Szef KBW kieruje pracami administracji wyborczej, odpowiada za warunki organizacyjne, finansowe i techniczne wyborów czy referendum, z urzędu jest też Sekretarzem Państwowej Komisji Wyborczej.

Koniecznym jest, aby wybór nowego Szefa Krajowego Biura Wyborczego odbył się w sposób maksymalnie transparentny i inkluzywny, a kandydaci zostali wyłonieni i ocenieni na podstawie posiadanego doświadczenia, kompetencji i przymiotów. Wybrana osoba musi posiadać mocną legitymację, opartą na uznaniu jej niezależności i rzetelności przez szerokie grono polityczne oraz społeczne.

Standardem w Polsce powinno być obsadzanie najważniejszych funkcji w państwie w drodze otwartych konkursów i po publicznych wysłuchaniach kandydatów. Do tego – jako organizacje działające na rzecz równości procesu wyborczego i praw obywatelskich – **wzywamy w odniesieniu do wyboru Szefa Krajowego Biura Wyborczego.**

W imieniu organizacji społecznych:

dr Anna Frydrych-Depka

Fundacja Odpowiedzialna Polityka

Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Katarzyna Batko-Tołuć, Fundacja dla Polski

Magdalena Bielska, Komitet Obrony Demokracji

Marzena Błaszczuk, Sieć Obywatelska Watchdog Polska

prof. dr hab. Igor Borkowski, Dziekan Wydziału Prawa i Komunikacji Społecznej USWPS we Wrocławiu

Robert Chomiccki, Stowarzyszenie Rozwoju „Inspiracje”

Danuta Czechmanowska, Komitet Obrony Demokracji

Karolina Dreszer, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych

Anna Duniewicz, Inicjatywa „Nasz Rzecznik”

prof. dr hab. Krzysztof Eckhardt, Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego i Spraw Międzynarodowych WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej
dr hab. Adam Gendźwiłł, prof. UW, Kierownik Centrum Studiów Wyborczych, Wydział Socjologii UW
adw. Sylwia Gregorczyk-Abram, Inicjatywa Wolne Sądy
dr Sonia Horonziak, Instytut Spraw Publicznych
Krzysztof Izdebski, Fundacja im. Stefana Batorego
Krzysztof Jakubowski, Fundacja Wolności
Katarzyna Jaślar, Akcja Demokracja
Marta Kamińska, Komitet Obrony Demokracji
Jakub Karyś, Komitet Obrony Demokracji
adw. Paulina Kieszkowska, Inicjatywa Wolne Sądy
Aleksandra Kobylińska, Instytut Spraw Publicznych
Bogumił Kolmasiak, Akcja Demokracja
dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS
dr Agnieszka Kubiak, prof. UAFM, Dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Stosunków Międzynarodowych UAFM w Krakowie
dr Jacek Kucharczyk, Instytut Spraw Publicznych
Michał Leśniak, Komitet Obrony Demokracji
Zofia Lutkiewicz, Fundacja Odpowiedzialna Polityka
Aleksandra Łoboda, Fundacja Widzialne
Małgorzata Łosiewicz, Stowarzyszenie Rozwoju "Inspiracje"
dr Anna Materska-Sosnowska, Fundacja im. Stefana Batorego
Maciej Nowicki, Helsińska Fundacja Praw Człowieka
Martyna Regent, Sieć Obywatelska Watchdog Polska
Róża Rzeplińska, Stowarzyszenie 61 / MamPrawoWiedziec.pl
adw. Maria Sankowska-Borman, Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego
Paula Sawicka, Otwarta Rzeczpospolita - Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii
prof. dr hab. Maciej Serowanec, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMK w Toruniu
prof. dr hab. Krzysztof Skotnicki, Kierownik Centrum Studiów Wyborczych UŁ
Sylwia Sobiepan, Fundacja im. Stefana Batorego
prof. dr hab. Andrzej Sokala, Dyrektor Centrum Studiów Wyborczych UMK w Toruniu
Piotr Szafraniec, Komitet Obrony Demokracji
Jakub Szymik, Fundacja Obserwatorium Demokracji Cyfrowej
Marek Tatała, Fundacja Wolności Gospodarczej
Ewa Topór-Nawarecka, Komitet Obrony Demokracji
Damian Wutke, Otwarta Rzeczpospolita - Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii
dr hab. Wojciech Zalewski, prof. UG, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UG
dr Anna Ziółkowska, prof. SWPS, Dziekan Wydziału Psychologii i Prawa USWPS w Poznaniu

Kontakt dla mediów:

Helena Krajewska, Fundacja Odpowiedzialna Polityka, tel.502 968 544

Jak wybierać nowego Szefa Krajowego Biura Wyborczego?

Rekomendacja organizacji społecznych działających na rzecz procesu wyborczego

Otwarty konkurs na Szefa Krajowego Biura Wyborczego

Konkurs przeprowadzany jest przez komisję konkursową działającą przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji. Elementami konkursu są:

- 1) ocena formalna zgłoszeń,
- 2) wstępna ocena merytoryczna w oparciu o kwestionariusze zgłoszeniowe,
- 3) ocena wybranych kandydatów w oparciu o przedstawione im case study.

W skład komisji powinni wejść przedstawiciele ministra, kancelarii opiniujących kandydatów, akademicy i eksperci organizacji pozarządowych. PKW powinna móc obserwować prace komisji, by od początku dobrze zapoznać się z kandydatami.

Lista rankingowa kandydatów

Komisja konkursowa sporządza i przedstawia Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji listę rankingową wraz ocenami.

Wybór oparty na jasnych kryteriach i transparentnym konkursie ułatwi ministrowi zadanie oraz pozwoli budować zaufanie do przyszłego Szefa KBW i całej administracji wyborczej.

Wybór trzech kandydatów

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, w oparciu o listę rankingową, wybiera trzech kandydatów.

Wysłuchanie publiczne

Zainteresowani obywatele oraz organizacje społeczne mają okazję osobistego poznania każdego z trzech kandydatów oraz zadawania im pytań.

Kandydaci prezentują swoje kompetencje i spojrzenie na wybory oraz rozwiewają ewentualne wątpliwości.

Opinie kancelarii

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje kandydatury do Szefów Kancelarii Sejmu, Senatu i Prezydenta, którzy opiniują każdego z trzech kandydatów.

Wszystkie opinie powinny być publicznie dostępne.

Wskazanie kandydatów Państwowej Komisji Wyborczej

Minister, po zapoznaniu się z przebiegiem wysłuchania publicznego i opiniami kancelarii, wskazuje Państwowej Komisji Wyborczej trzech kandydatów.

Nowy Szef Krajowego Biura Wyborczego

PKW wybiera nowego Szefa KBW spośród kandydatów wskazanych przez Ministra.

Szef KBW sprawuje funkcję przez kolejne siedem lat.

Uzasadnienie decyzji PKW o wyborze Szefa KBW powinno być publicznie dostępne.

Symulacja kalendarium wyboru nowego szefa KBW

Grudzień 2024	ogłoszenie otwartego konkursu i powołanie komisji konkursowej
do 10 stycznia 2025	termin na przesyłanie zgłoszeń kandydatów/ek
po 15 stycznia 2025	zarządzenie wyborów prezydenckich na dzień 11 maja 2025
do 24 stycznia 2025	ocena zgłoszeń kandydatów/ek i przygotowanie listy rankingowej przez komisję konkursową
do 29 stycznia 2025	ogłoszenie nazwisk trzech kandydatów/ek wybranych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w oparciu o listę rankingową
3–7 lutego 2025	wysłuchanie publiczne kandydatów/ek
do 14 lutego 2025	Kancelarie Sejmu, Senatu i Prezydenta RP opiniują kandydatów/tki
17 lutego 2025	Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wskazuje trzech kandydatów/tki PKW
do 28 lutego 2025	PKW wybiera szefa KBW
3 marca 2025	początek kadencji nowego szefa KBW
do 17 marca 2025	zgłaszanie do PKW utworzenia komitetów wyborczych
do 28 marca 2025	zgłaszanie do PKW kandydatów w wyborach na urząd Prezydenta RP
maj 2025	wybory prezydenckie

Gdyby PKW zgłosiła umotywowane zastrzeżenia do przedstawionej trójki kandydatów, to na wyłonienie, zaopiniowanie i wybór spośród dwóch nowych kandydatów zostaje niespełna dwa tygodnie. To bardzo mało czasu, jednak przygotowana wcześniej lista rankingowa oraz udział przedstawicieli kancelarii, których Szefowie opiniują kandydatury, w pracach komisji konkursowej mogą okazać się pomocne w szybkim działaniu.

Kim jest i jak jest wybierany szef Krajowego Biura Wyborczego?

Obecne prawo i praktyka

Za co odpowiada szef Krajowego Biura Wyborczego?

- zarządza KBW, które zapewnia organizacyjne, administracyjne, finansowe i techniczne warunki przeprowadzania wyborów i referendum
- zapewnia obsługę organów i urzędników wyborczych
- z urzędu jest Sekretarzem Państwowej Komisji Wyborczej
- jest organem wykonawczym PKW.

*art. 157 par. 6, art. 187, art. 188 par. 1 i 2, art. 190 par. 1

Jakie ma uprawnienia?

- uczestniczy w posiedzeniach PKW z głosem doradczym,
- wnioskuje do PKW o nadanie KBW statutu ⇒ *ma więc duży wpływ na jego treść*
- określa organizację wewnętrzną jednostek organizacyjnych KBW oraz ich właściwość rzeczową, zachowując zgodność z nadanym przez PKW statutem
- powołuje i może odwołać urzędników wyborczych
- dysponuje budżetem na potrzeby wyborów, wyodrębnionymi w budżecie państwa w części dotyczącej KBW i rezerwy celowej przeznaczonej na wydatki związane z organizacją i przeprowadzaniem wyborów oraz referendum ⇒ *dla PKW nie ma wyodrębnionej w budżecie osobno części*
- przekazuje (sam lub za pośrednictwem dyrektorów Delegatur KBW) dotacje dla samorządów na wykonywanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów
- przedstawia PKW projekty uchwał, obwieszczeń i komunikatów urzędowych, a także wniosków i wyjaśnień oraz innych materiałów.

*art. 157 par. 6, art. 187, art. 188 par.1, 4, 6, art. 191, art. 191a par. 1

Kto może zostać szefem KBW?

Szef KBW:

- nie może należeć do partii politycznych
- nie może prowadzić działalności politycznej
- nie może być osobą skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe
- nie może prowadzić działalności gospodarczej czy innej nie dającej się pogodzić z pełnioną funkcją
- powinien być obywatelem polskim
⇒ *brak ustawowych wymagań dotyczących wykształcenia, doświadczenia w zakresie wyborów czy zarządzania ludźmi*

*art. 188 par. 5 Kw

Uprawnienia szefa KBW:

- prawo do mieszkania służbowego, o ile osoba pełniąca funkcję szefa KBW i jej małżonek nie dysponują innym lokalem w miejscowości, w której objęła ona stanowisko
- po zakończeniu kadencji przez 3 miesiące może pobierać wynagrodzenie
- otrzymuje wynagrodzenie wyliczone zgodnie z zasadami wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (w 2024 roku wynagrodzenie Szefa KBW, sumując wynagrodzenie bazowe i dodatek funkcyjny, wynosiło 16 tys. zł brutto).

*art. 190 par. 3 i przepisy innych ustaw)

Procedura powołania - chronologicznie

- minister spraw wewnętrznych i administracji wskazuje trzech kandydatów
- kandydatów wskazanych przez ministra opiniują szefowie trzech kancelarii: Sejmu, Senatu i Prezydenta ⇒ *opinia nie ma dla ministra charakteru wiążącego*
- Państwowa Komisja Wyborcza wybiera spośród przedstawionych trzech kandydatów i powołuje Szefa KBW
- jeśli ma uzasadnione zastrzeżenia do kandydatów, przedstawia je ministrowi
- minister wskazuje dwóch nowych kandydatów
- szefowie kancelarii Sejmu, Senatu i Prezydenta opiniują nowych kandydatów,
- PKW wybiera i powołuje ⇒ *nie jest przewidziana możliwość zgłoszenia uzasadnionych zastrzeżeń w stosunku do nowych kandydatów*
PKW może odwołać Szefa KBW przed upływem kadencji, musi się to odbyć w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

*(art. 190 par. 2-2c)

Praktyka przed 2018 r.

Przed nowelizacją Kodeksu Wyborczego w 2018 r. wybór i powołanie Szefa KBW było wyłączną kompetencją PKW. Na początku 2018 r. po raz pierwszy przeprowadzono procedurę z udziałem ministra ds. wewnętrznych.

*art. 190 par. 2-2c

KWESTIONARIUSZ APLIKACYJNY

kandydata na Szefa Krajowego Biura Wyborczego

Rekomendacja organizacji społecznych działających na rzecz procesu wyborczego

Nazwisko	
Imię (imiona)	
Data i miejsce urodzenia	
Adres zamieszkania	
Adres do korespondencji	
Telefon kontaktowy	
Adres e-mail	
Wykształcenie wyższe	
Wykształcenie uzupełniające (stopnie naukowe, kursy, studia podyplomowe, szkolenia)	
Doświadczenie związane z procesem wyborczym	
Doświadczenie na stanowiskach kierowniczych	
Znajomość języków obcych (wraz z poziomem na podstawie klasyfikacji CEFR)	
Działalność publiczna i społeczna	
Członkostwo w partiach politycznych i uczestnictwo w wyborach jako kandydat lub pełnomocnik komitetu wyborczego	
List motywacyjny	
<p>Załączniki do kwestionariusza:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Curriculum Vitae 2. oświadczenie o braku przynależności do partii politycznej; 3. oświadczenie o nieprowadzeniu działalności politycznej; 4. oświadczenie o nieskazaniu prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe; 5. oświadczenie o posiadaniu obywatelstwa polskiego; 6. oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych do celów naboru i ewentualnego powołania na Szefa KBW, zgodnie z ustawą z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019, poz. 1781) oraz zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO) 	

.....
miejsowość, data

.....
czytelny podpis osoby aplikującej